

GŁOS WĄBRZESKI

Przedpłata: wynosi na miesiąc kwiecień w ekspedycji 1 złoty z odnośnikiem przez pocztę 20 groszy więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożeniu pracy, przerwanu komunikacji otrzymujący nie ma prawa żądać pozateryminowych dostawczych gazet, lub zwrotu — ceny abonamentu. —
— Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata —

Ogłoszenia: Za ogłoszenia pobiera się od wiersza mm. (7-lin. — 10 groszy, za reklama na stronie 3-linowej w wiadomościach potocznych 30 groszy, na 1-szej stronie 50 groszy. Rabatu udziela się przy czestym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski“ wychodzi trzy razy tygodniowo i to w poniedziałek, środę i piątek. — Skrzynka poczt. 23. — Redakcja i Administracja znajdują się przy ul. Mickiewicza 11 — Telef. 80. —

Konto czekowe: P. K. O. Poznań 204 252

Nr. 41

Wąbrzeźno, sobota 4 kwietnia 1925.

Rok V.

Protest Sejmiku Powiatu Wąbrzeskiego przeciwko knożaniu Niemców.

Dnia 28 marca zwołał p. Starosta posiedzenie Sejmiku Pow. na skutek nagłego wniosku przepisanej ilości członków Sejmiku w sprawie zajęcia jaknajenergiczniejszego stanowiska wobec zakusów Niemców zmierzających do oderwania od Polski Pomorza.

Do jedynego punktu obrad zabrał głos p. Starosta i w dłuższym przemówieniu oświetlił groźbę położenia wytworzonego przez zamiary rządu niemieckiego dążące do oderwania Pomorza od matki Ojczyzny.

Sam fakt, że wogóle padło i mogło paść hasło ze strony Niemców w sprawie oderwania Pomorza od Polski na terenie Ligi Narodów i że hasło to zamiast wzniecić wzburzenie zostało

przez niektóre Państwa przyjęte bez oznak niepokojów, już sami przez się jest rzeczą znamienną i dla nas Polaków, a zwłaszcza Pomorzan niesłychanym niebezpieczeństwem.

Przemówienia p. Starosty, nacechowane miłością Ojczyzny, wysłuchali członkowie Sejmiku w skupieniu. Nastrój zebrania miał cechy uroczystości i silnej i niezłomnej woli oparcia się wszelkim zakusom, z którejkolwiek one pochodzą będą strony w kierunku umniejszenia naszej Ojczyzny, a zwłaszcza w kierunku odparcia jej od morza.

Bardzo licznie zebrani członkowie Sejmiku Pow. uchwalili jednogłośnie następującą rezolucję:

REZOLUCJA:

My członkowie Sejmiku powiatu wąbrzeskiego zebrani dziś na nadzwyczajnym uroczystym posiedzeniu, protestujemy imieniem powiatu w obliczu Boga, Narodu i całego świata przeciwko zakusom Niemców zmierzającym do oderwania Pomorza i Śląska od Matki Ojczyzny i do pozbawienia nas tem samem wolności narodowej.

Ślubujemy uroczysto, że do nowego rozbioru Polski nie dopuścimy, że do ostatniej kropli krwi bronąć będziemy ziemi naszych ojców wspólnie z braćmi Kaszubami Ślązakami:

Tak nam dopomóż Bóg:

WĄBRZEŹNO, dnia 28 marca 1925 r.

(—) Dr. Szezepański.

(—) F. Balcerski,	(—) Fr. Wrzesiński,	(—) Zukermann wójt,
(—) J. Chylarecki,	(—) Prabucki,	(—) Piotrowski,
(—) Krurzyński,	(—) J. Chojnacki,	(—) Dygasiewicz,
(—) Cyliński,	(—) Maternicki,	(—) Backi,
(—) F. Balicki,	(—) Łęgowski,	(—) Chojnicki,
(—) Balcerowicz,	(—) B. Jaranowski,	(—) Muchewicz,
		(—) Gerke,

DR. TADEUSZ ŻŁOTNICKI — GOLUB.

Choroby zaraźliwe i walka z niemi.

3) (W zdrowem ciele zdrowa dusza.)

(Ciąg dalszy.)

Pouczenie o gruźlicy i o środkach, służących do jej zwalczania, da dzieciom możność uniknięcia jej w życiu. W szkole dzieci mogą przyswoić naukę o zapobieganiu chorobom zakaźnym. Nauczyciele powinni wykorzystać każdą sposobność, zwłaszcza jeśli niema specjalnych godzin na naukę o higienie i dawać wskazówki o zwalczaniu chorób zakaźnych, należy jednak dążyć do tego, by w każdej szkole i seminarjach nauczycielskich wprowadzone były wykłady o higienie. Dla nauczycieli celem pogłębienia ich wiedzy w tym kierunku należałoby urządzać konferencje z tej dziedziny.

Odżywianie.

Poważnym czynnikiem zapobiegawczym jest odżywianie. Złe odżywianie organizm nie może oprzeć się łasce gruźlicy. W społeczeństwie jednak panują wręcz przeciwne pojęcia na odżywianie. Wszystkie warstwy społeczeństwa popełniają błędy pod tym względem. Mniej zamożni ludzie nie rzadko cierpią wskutek niedostatecznego odżywiania. Przyczyną tego bywa nietylko brak mięsnych potraw, ale brak tłuszczu, jarzyn i owoców. Biało roślinne odgrywa dużą rolę w pożywieniu nuboższych. Napoje alkoholowe, tytoń, kawa potęgują szkodliwe działanie niedostatecznego pożywienia. Szkoła w dużej mierze może przyczynić się do racjonalnego odżywiania dzieci i do wpojenia im groźnych następstw alkoholu i przez to do poprawy zdrowia ludzkiego. Systematyczne i racjonalne odżywianie, bezwarunkowo zmniejszy przypadki różnych chorób między innymi i gruźlicy. Żeby praca rozpoczęta w szkole była

owocna to musi być prowadzona w dalszym ciągu w domu. Z tego wynika, że współdziałanie rodziców ze szkołą jest konieczne. **To co szkoła da w tej dziedzinie dzieciom, powinno znaleźć zrozumienie i poparcie w domu rodzicielskim.** Zdrowe jednostki tworzą zdrowy i silny naród. Ludzi należy wychowywać tak by otrzymać zdrowe pokolenie.

Wskazówki dla nauczycieli.

Rozwijająca się gruźlica płuc przeważnie rozpoczyna się kaszlem. Wprawdzie nie każdy kaszlący jest gruźlikiem, ale kto przy łada sposobności dostaje kaszlu, a zwłaszcza kaszlu, który po zostosowaniu środków odpowiednich trwa tygodnie, albo kto pokaszluje bez wykształcenia płwociny, lub ma skłonność do chrypki tego należy skierować do lekarza celem — orzeczenia.

Stała bladłość twarzy, często nieuwaga, zamyslenie, sine obwódki pod oczami, niechęć do zabawy, przytępienie w nauce, — są to często objawy chorobliwe, które powinny być obserwowane i kierowane do lekarza.

Wczesne rozpoznanie i początków, lub skłonności do suchot, staranne leczenie daje gwarancję uleczenia.

Dlatego też lekarz szkolny powinien przed wstąpieniem dziecka do szkoły zbadać je, oraz takie badanie powinno się odbywać kilka razy do roku. Stała kontrola zdrowia dzieci szkolnych jest koniecznością życiową i da jaknajlepsze rezultaty.

Pielęgnowanie ciała.

Praca umysłowa w szkole wysila układ nerwowy i mózgowi należy dać wytchnienie, uzyskać to można przez przeplatanie zajęć szkolnych, zajęciami fizycznymi.

Zajęcia fizyczne zobojętnia skutki pracy, odbywającej się siedząco przy wyteżaniu mózgowem. Wspomniane wyżej przemawia za szerokiemi stosowaniem w szkole gier ruchowych, przechadzek i gimnastyki.

Po zabójstwie Bagińskiego i Wieczorkiewicza.

Zarządzenia władz.

Z rozporządzenia min. Ratajskiego — starosta w Stołpcach Zajączkowski został zawieszony w urzędowaniu. Komenda gł. policji zawiesiła w urzędowaniu komendanta konwoju aspiranta Jana Szyszkiwicza.

Odgłosy w Sejmie.

Kluby: Zw. L. N., Ch. D i Ch. N. zgłosiły do min. spraw wewn. interpelację tej treści:

„W drodze ku granicy rosyjskiej zostali zastrzeleni przez eskortującego ich przodownika policji Bagiński i Wieczorkiewicz. Ponieważ przestępstwo powyższe może mieć doniosłe znaczenie polityczne podpisani zapytują rząd, a w pierwszym rzędzie M. S. Wewn. jakie posiada wiadomości faktyczne o powyższej sprawie i jakie środki przedsięwziął i zamierza przedsięwziąć w danym wypadku?“

Pozatem PPS. i Wyzw. zgłosili wniosek nagły, żądający przedstawienia Sejmowi do miesiąca sprawozdania o przebiegu śledztwa.

Żydzi wyzyskali tę sprawę do ataku na policję we wniesionej przez siebie interpelacji.

Jeszcze o Muraszce

W sprawie Józefa Muraszki należy zanotować kilka nowych szczegółów:

Muraszko urodził się w r. 1896 m ukończył gimnazjum 8 klasowe. Był w konnicy rosyjskiej, a od grudnia 1917 r. służył w korpusie Dowbora Muśnickiego. Do służby w wojsku polskiem wstąpił jako podchorąży żandarmerji.

Wielkie pod względem zdrowotnym znaczenie gimnastyki polega na tem, że płuca się rozszerzają.

Siedzący tryb życia w szkole i w domu powoduje upośledzenie czynności przepony brzusznej, bardzo ważnego mięśnia oddechowego, wskutek czego zaledwie siódma część pęcherzyków płucnych bierze udział w oddychaniu, dla zdrowia zaś konieczna jest praca całego płuca, a przede wszystkim wierzchołków, które są szczególnie skłonne do gruźlicy. — Gimnastyka powinna zajmować się nietylko dziećmi ale i starsi. — Jeszcze kilka słów o wypłuwaniu płwocin.

Tak w szkole jak i w domu nie należy pluć na podłogę, chorzy na gruźlicę powinni mieć przy sobie specjalne spluwaczki kieszonkowe z przykryciem, które należy często wypróżniać i dezynfekować. Płwocin nie należy połykać, również nie należy spluwać do chustek. W szkole i w miejscach pracy powinny być spluwaczki, w ten sposób zabezpieczamy siebie i innych od zarażenia się. W krajach o wysokiej kulturze, spluwaczki stoją również na ulicach i biada temu, kto na ulicy wypłuje płwocinę. —

Z tego cośmy powyżej powiedzieli wynika, że w dziesięciu — dziesiątych nasze zdrowie jest w dużym stopniu zależne od nas samych i jeśli będziemy o swe zdrowie dbali to przyczynimy się do polepszenia naszego bytu w każdym kierunku. Będąc zdrowymi, możemy pracować, a praca daje zadowolenie życia we wszystkich jego przejawach. —

Natychmiastowe płacenie podatków wprowadzi państwo na lepszą drogę!

po ukończeniu szkoły żandarmerji w Wilnie pracował w oddziale szt. II armji gen. Rydza-Smigłego. Z wojska wystąpił w grudniu 1922 r. i jako oficer żandarmerji przeszedł do służby w policji.

Co do zachowania się Muraszki, to stwierdzić należy, że nie był on wcale członkiem eskorty policyjnej, konwojującej Bagińskiego i Wieczorkiewicza. Został dopuszczony do wagonu tylko dzięki wstawieniu się starosty stolpeckiego - Zajączkowskiego. Muraszko jako urzędnik służby śledczej jechał w ubraniu cywilnym. Podobno Muraszko odbył właśnie urlop służbowy.

Przebywający tu obecnie Inspektor bezpieczeństwa otrzymał od jednego z komendantów Policji w powiecie wileńskim wiadomość, iż Muraszko był jego podkomendnym, w czasie służby zdradzał objawy pomieszania zmysłów, wobec czego musiał on zażądać odesłania go do Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia.

Sprawozdanie o tem doniesieniu wraz z samym dokumentem doniesienia przesłane zostało do Warszawy.

Odjazd wdów.

Onegdaj wieczorem do Baranowicz i Stolpców wyjechały żony zabitych Bagińskiego i Wieczorkiewicza. Towarzyszył im jeden z wybitnych członków poselstwa sowieckiego w Warszawie p. K. oraz członek misji handlowej sowieckiej Poliszczuk. Na stację odprowadziła je żona znanego zamachowca Maślińskiego. Wdowy zabitych jakoby mają prosić o wydanie im zwłok. Krążą wersje, iż wdowom doradzają wyjazd wraz ze zwłokami do Sowdepji.

Sprawa ks. Usasa.

Moskwa. Dzienniki zamieszczają krótkie opisy zabójstwa Bagińskiego i Wieczorkiewicza. Ks. Usas przewieziony do Mińska pozostał w domu generalnego konsula i oświadczył, że nie wróci do Piotrogradu. Władze sowieckie aresztowały go ponownie i odwiozły do Piotrogradu. Dzienniki moskiewskie zapowiadają, że proces ks. Usasa odbędzie się w końcu kwietnia.

Demonstracje w Mińsku.

Komuniści na wieść o wypadku zorganizowali w Mińsku demonstracje antypolskie.

Kto wygrał premierową pożyczkę dolarową.

Warszawa. Numery obligacji 5-procentowej premierowej pożyczki dolarowej, na które padła wygrana w dniu 1 kwietnia br., są następujące: 40.000 dolarów nr. 175 143, 8000 dolarów — nr. 247 320, nr. 246 837, 3000 dol. — nr. 932 641, nr. 829 673, 1000 dol. — nr. 343 990, nr. 972 172, nr. 096 884, nr. 951 418, nr. 548 240, nr. 050 610, nr. 938 585, nr. 485 503, nr. 880 314, nr. 438 607.

Odezwa

do wszystkich organizacji narodowo-społecznych, kulturalnych, zawodowych i gospodarczych na Pomorzu.

Podobnie jak zeszłej jesieni tak i obecnie wszystkie miasta i powiaty Pomorza podnoszą protest przeciwko usiłowaniu prusko-niemieckiemu, zmierzającemu do zmiany zachodnich granic Rzeczypospolitej Polskiej, zwłaszcza Pomorza.

Już w jesieni powstała w Toruniu myśl, by po protestach na całym Pomorzu przygotować wielkie zebranie protestacyjne w Tezewie, na któreby się zebrała ludność i delegaci wszystkich organizacji na Pomorzu, celem podniesienia zbiorowego, silnego protestu, któryby dobitnie wyraził sentyment ludności całego Pomorza.

Obecnie komitet toruński, jako komitet stolicy wojewódzkiej, podejmuje tę myśl, którą winien w czyn wprowadzić osobny komitet wojewódzki.

Celem utworzenia takiego komitetu uprasza się wszystkie organizacje narodowo-społeczne, kulturalne, oświatowe, gospodarcze i zawodowe, aby zechciały przysłać swych delegatów, jednego lub 2-ech, na zebranie, które się odbędzie w Grudziądzu w niedzielę, dnia 5 kwietnia br. o godz. 1 w Hotelu Warszawskim.

Delegaci wybiorą komitet wojewódzki, który wyda odpowiednie odezwy do ludności Pomorza i do narodu polskiego.

Uprasza się o jaknajliczniejszy udział delegatów w zebraniu w Grudziądzu.

Toruń, dnia 29 marca 1925 r.

Antczak. Ollech. Dr. Ossowski.

Ewentualnie potrzebnych wyjaśnień za komitet toruński udzielać będzie aż do zebrania w Grudziądzu p. adwokat dr. Ossowski w Toruniu, ul. Chelmińska nr. 4.

Korespondencje.

Golub, dnia 1 kwietnia 1925 r.

Zebranie Kom. Wykonawczego Wystawy uczniów w Wąbrzeźnie. Założenie Tow. samodzielnego rzemieślników.

Od dłuższego czasu dawał się u nas odczuć brak Tow. Sam. Rzemieślników. W tym celu zwołano zebranie na dzień 29. III. br. w domu miejskim na godzinę 5 popoł. W sprawie wystawy prac uczniów przybyli tu ks. prof. Żynda, ks. prof. Rzewuski, dyr. p. Kozłowski i redaktor p. Szczuka. Na pierwszy punkt wzięto sprawę wystawy. Po zagajeniu, ks. prof. Żynda tłumaczy zebranym co to jest wystawa, cel jej i korzyści tak dla ucznia, mistrza, ogółu jak i Ojczyzny naszej.

Po gorących słowach ks. prof. Żynda, zabrał głos p. dyr. Kozłowski popierając wywody ks. prof. dodając, że wystawa ta pociągnie za sobą duże koszty, więc apeluje do zebranych, żeby wszystkimi siłami dopomagali do zebrania potrzebnych funduszy.

Następnie zabiera głos p. red. Szczuka, który jak i jego poprzednicy gorąco apeluje do pracodawców, żeby nie szczydzili i dali możliwość wziąć uczniom, czy też czeladnikom udział w wystawie.

Po kilku jeszcze wyjaśnieniach wprowadzono do salki zwołanych uczni i tu trzeba było posłuchać drogiego nam ks. prof. Żynda, przemawiającego do uczni, do tej młodzieży, w której rękach ma spoczywać los naszej ukochanej Ojczyzny. Nic dziwnego, że w Tow. Młodzieży wąbrzeskiej jest tak kochanym i cenionym, bo znając te młode dusze, umie je zrozumieć i zjednać sobie. To też po tak gorącym przemówieniu, wszyscy uczniowie podpisali deklarację dla wzięcia udziału w wystawie. W gorących słowach zaapelował do uczni p. redaktor Szczuka, napominając ich do uczciwej pracy w warsztacie, oraz do pielęgnowania swego rzemiosła. W sprawie założenia Tow. Sam. Rzemieślników zabiera głos p. red. Szczuka i gorąco apeluje do zebranych, do założenia tegoż, dowodząc jakie korzyści moralne i materialne takie Tow. przynosi. Po wywodach p. Szczuki zgodzili się wszyscy zebrani na założenie Tow. Samodzielnego Rzemieślników.

Ponieważ spóźniona pora, nasi goście ze gnani serdecznie odjeżdżają do domu. P. M. Jordan na tem miejscu naszym drogim gościom, a w szczególności ks. prof. Żyndzie złożył najserdeczniejsze podziękowania.

Teraz przystępujemy do własnego celu zebrania się i po kilku jeszcze wywodach i zaznajomieniu się ze statutem przystąpiono do zapisu członków, których się zapisało 22 ch. Skład zarządu jest następujący: p. M. Jordan prezes, p. Królikowski zastępca, p. Zygmanski sekretarz, p. Bielicki zast., p. Winiarski skarbnik. P. burmistrza Nowakowskiego poproszono do zarządu z prawem głosu decydującego, na co p. burmistrz się zgodził. P. Jordan serdecznie dziękując mu za dotychczasowe prace nad założeniem Tow., prosi o dalszą współpracę: Przy omówieniu wstępnego i składek dało się zauważyć pomiędzy niektórymi panami zrozumienie właściwego celu, lecz miejmy nadzieję, że przy wspólnej pracy, dobrem zrozumieniu się, dojdziemy tam, gdzie rzemieślnik powinien dojść, a ci, którzy jeszcze nieufnym okiem na nas patrzą i od nas stronią, wierzę, że wkrótce nasze ognisko rodziny rzemieślników powiększy się przez nich i będą jeszcze najgorliwsi członkami.

Pamiętajmy zawsze o tem, że tylko wspólnymi siłami, zgodą rozumem i jednością możemy coś zrobić. Obecny.

Kowalewo. Moja korespondencja. Lekceważenie swych obowiązków. Wieczne niezadowolona. Odwiedziny żydków. Ostatni wiec. Zebranie samodzielnego rzemieślników. Odczyt.

Ostatnie moje wiadomości z Kowalewa zainteresowały bardzo ludzi, cieszyłbym się żeby, przez to Głos Wąbrzeski uzyskał więcej abonentów, ale dziś muszę poruszyć bardzo przykrą sprawę. Nasz p. Burmistrz zwołuje jedno posiedzenie po drugim, a nikt nie przychodzi, panowie źle robicie, będąc ojcami miasta, macie nad dobrem jego czuwać, a nie siedzieć w domu, bo nareszcie p. wojewoda będzie się musiał tą sprawą zainteresować i łatwo stać się to może co z radą miejską w Wąbrzeźnie.

O tem, że się ten nie urodził, żeby ludziom dogodził przekonał się i nasz p. burmistrz. Przyjął on urzędnika człowieka starszego z rodziną, więc huzia na niego, że przyjmuje ludzi starszych z rodziną i płaci im dużą pensję, należy brać kawalera. Potrzebując woznego szkolnego, wziął człowieka młodego i silnego, więc krzyczę, że taki chłop może iść do innej pracy, choćby kamienie na dach nosić, trzeba brać ludzi starszych, mających rodzinę.

W ostatnią środę przybyło do Kowalewa 3 żydków z Łodzi, lecz nie pejsaków, a prawdziwych dzentelmanów, a fain purez, którzy rozłożyli loteryjkę, goląc naiwnych bez mydła.

Nasza policja nie robiła im żadnych trudności, dopiero p. burmistrz musiał się tem zająć. Zaprosił panów żydków do siebie, ugościł ich należycie, wydelegował na Postr. Pol. Państw., gdzie im odebrano przybory do gry i spisano protokół. Jak się dziś dowiaduję poprosili ci żydkowie rabina cudotwórcę o błogosławieństwo dla p. burmistrza.

W niedzielę, zaraz po nabożeństwie odbył się tu na Placu Wolności wiec protestacyjny przeciw zakusom niemieckim, na którym wobec licznie zebranej ludności, przemawiał p. Przybyszewski. Wszyscy jednak zauważyli, że nie było na nim kilku znaczących obywateli miasta, pewnie im pachnie Berlin i ekliwo za przezwiskami: „Polnische Hunde“.

Na zebraniu samodzielnego rzemieślników, zebrali się licznie tutejsi majstrowie. Przybył także ks. Żynda, dyr. Banku Hand. p. Kozłowski i redaktor p. Szczuka wszyscy z Wąbrzeźna. Przy obradach nad udzielaniem subwencji na wystawę terminatorów sprzeciwiał się pewien pan (ten sam, którego nie widziano na wiecu).

Dziwi mnie czemu p. burmistrza, który został na zebraniu konstytucyjnym obrany za członka Komitetu wystawy, obecnie bez powodu usunięto.

W niedzielę wieczorem urządziło Pom. Koło Teatrów i Chórów Ludowych w naszym mieście odczyt o ziemi świętej urozmaicony świetlnymi obrazami. Całość wypadła dobrze, ludzi zebrano sporo, szkoda, że nie było ogłoszone w gazecie, bo dużo ludzi dopiero w poniedziałek się o tem dowiedziało.

Prawdzie

— 25-cioletni jubileusz założenia fabryki nagrobków, p. Jana Kamińskiego. W niedzielę, 5 bm. przypada srebrny jubileusz założenia powyższej firmy właściciel p. Jan Kamiński, założył swój warsztat początkowo na małą skalę, dzisiaj doprowadził do tego rozkwitu, że fabryka ta należy do pierwszych na Pomorzu, boć zasila swymi fabrykatami nie tylko całe Pomorze, Poznańskie lecz dawniejsze królestwo Polskie, ba nawet zapuszcza zagony swoje do Małopolski. Jest to dowód, ile zdolną potrafi energją, znajomością rzeczy i niestrudzoną zapal człowieka. Niestrudzona praca p. Jana Kamińskiego zmusza go bardzo często wydatkać się z pieleszy domowych i szukać poza domem licznych zamówień. Nie też dziwnego, że cieszy się z tego powodu zasłużonym szacunkiem nie tylko wśród swojej branży pracowników, lecz także i u innych. Słuszną więc zapłatą jest poważanie wśród obywatelstwa dla niego, na nim też sprawdza się staropolskie przysłowie, że „pieczone goląbki same nie wchodzą do gąbki“, oczywiście okazało się, że „praca ludzi wzbogaca“, ona a uczciwa doprowadza każdego do dobrobytu.

Współzałożycielem powyższej firmy, a równocześnie kierownikiem jest p. Franciszek Pokorowski, który razem z p. Janem Kamińskim, właśc. tej fabryki obchodzi srebrne gody swej pracy. On w znacznej mierze przyczynił się do tak wielkiego rozkwitu powyższej firmy, a fachową znajomością rzeczy postawił ją wraz z właścicielem na obecnym poziomie.

Życząc w tej uroczystej dla obu chwili jak najpomyślniejszego rozwoju tej fabryce równocześnie śląc do Nieba serdeczną prośbę długiego życia rzeźkości sił i błogosławieństwa Bożego, wznosimy okrzyk: Firma Jan Kamiński i jej kierownik Franciszek Pokorowski Niechaj żyją!!!

Wiadomości potoczne.

Wąbrzeźno, dnia 3 kwietnia 1925 r.

Kalendarszyk piątek 3 kwietnia MB. Bolesnej Ryszarda sobota 4 kwietnia Izydora b. Władysława niedziela 5 kwietnia Palm. Wincentego Fer. poniedziałek 6 kwietnia Celestyna pap.

— Zebranie rodzicielskie szkoły powszechnej męskiej, które się miało odbyć w niedzielę, 5 go kwietnia po nabożeństwie, niniejszem się odwołuje. Termin zebrania po świętach wielkanocnych będzie ogłoszony.

Kierownictwo.

— Wiadomości sportowe. Po czteromiesięcznym zimowym śnie budzi się życie sportowe. W przyszłą niedzielę tutejszy klub sportowy „Pomorzanka“ otwiera swój sezon piłkarski meczem z G. K. S. z Brodnicy. Gimnazjalny Klub sportowy z Brodnicy po zmierzchu czarnych jest jedną z silniejszych drużyn tamtejszych. Gra zapowiada się interesująco. „Pomorzanka“ wystąpi w kompletnym składzie. Mamy nadzieję, że publiczność wypełni boisko po brzegi.

— Zwracamy uwagę na ogłoszenie Drogerji pod „Lwem“ wł. W. Kornaszewski, która poleca wszelkie artykuły drogeryjne jako to: farby, pokosty, lakiery itd. Na dyngus wody kolońskie i kwiatowe.

P. A. Nadolna poleca swój świeżo otworzony skład cukierków i czekolady. Na święta poleca bomboniery, cukierki i czekolady firm krajowych i zagranicznych.

P. Fr. Biały przeniósł swój skład zegarmistrzowski-jubilerski z rynku na ulicę Kolejową nr. 79 i wykonuje wszelkie prace w zakresie zegarmistrzostwa wchodzące.

Mamy nadzieję, że Szan. Czytelnicy nie omieszkają odwiedzić powyższe firmy.

ROZMAITOŚCI.

Jak umundurowana będzie policja państwowa?

Noszone się już dawno z zamiarem zmiany umundurowania policji państwowej. Dotychczasowe umundurowanie miało charakter munduru angielskiego. Zgodnie z krojem ubioru wprowadzono, jako nakrycie głowy, czapki wzoru angielskiego.

Główna komenda policji szukała jednak w wzorach ubiorów policji zagranicznej estetyczniejszych i dogodniejszych w czasie służby nakryć na głowę. Ostatecznie powzięto decyzję zaprowadzenia hełmów.

Wzory hełmów dla policji polskiej opracowała specjalna komisja, która zwróciła uwagę nie tylko na względy praktyczne, ale na estetyczne, opierając się na wzorach dawnych nakryć głowy, noszonych w Polsce.

Jak będą wyglądały hełmy?

Hełm policyjny wytłoczony jest ze skóry czarno lakierowanej. Posiada on dwa daszki, przedni i tylny, których linja połączenia wygięta jest w mały łuk. Brzegi daszków okute są białym metalem. Na wierzchu hełmu osadzono metalowy grzebień, zajmujący prawie trzy piąte hełmu. Grzebień ten półokrągło zagięty ku tyłowi zmniejsza się, zlewając się z brzegiem tylnego daszka. Nasada grzebienia opatrzona jest w szereg otworów wentylacyjnych w kształcie czworokątnych gwiazdek. Z przodu grzebienia znajduje się większa gwiazdka „wentylator”. Na przednim daszku spoczywa podpinka z białej laski metalowej, umocowana z boków guzami z białego metalu. Podpinka ta zapina się pod brodą rzemieniami na sprzączkę. Z przodu hełmu między grzebieniami, a daszkiem umieszczono orla państwowego, wytłoczonego z białej blachy.

Oznaczenie funkcji.

Zasadniczy wzór hełmu ulega pewnym modyfikacjom szczegółów zależnie od stopnia służbowego policjanta i rodzaju służby. Niżsi funkcjonariusze policji pieszej będą nosić hełm z czarnym blaszanym grzebieniem o skromnej ornamentacji krząków podpiaki. Hełm niższych funkcjonariuszów policji konnej różni się będzie od hełmu „piechura” grzebieniem z czarnego włosia, umieszczonym na grzebieniu metalowym.

Oficerskie hełmy posiadają ozdobniejsze ornamentacje, grzebień z białej blachy z wytłoczoną po obu stronach ornamentacją liści dębowych. Oficerowie oddziałów konnych będą nosili na hełmach grzebienie z czarnego włosia.

Wyżsi funkcjonariusze od podinspektora wzwyż będą mieli na hełmach grzebienie z białego włosia.

Wzór hełmów policyjnych zatwierdziło już ministerjum spraw wewnętrznych, tak, że w niedalekiej przyszłości należy oczekiwać ukazania się policjantów strojnych w hełmy.

Ślady zbrodniczej ręki na zwrotnicy kolejowej.

Sensacyjne wyniki śledztwa w sprawie Katastrofa pod Rogowem.

W czwartek o godz. 11 m. 50 przed południem torem kolejowym, na którym wydarzyła się straszna katastrofa, ruszył do Rogowa pierwszy pociąg z Warszawy.

Tor ten jest już całkowicie uprzątnięty i naprawiony.

Wykolejony parowóz, oraz zdruzgotane wagony przewieziono do odbudowy w warsztatach pruszkowskich.

Komisja śledcza w osobach inżynierów: p. Landsberga, p. Wagnera, p. Kaczorowskiego i p. Kasperowicza, odbyła w piątek rano ostatnie swoje posiedzenie i ustaliła tekst protokołu śledztwa.

Protokół ten w piątek w południe został przedstawiony prezesowi dyrekcji, p. Mikulskiemu do zatwierdzenia.

Kurjer Czerwony zdołał uchylić rąbek tajemnicy, jaką władze kolejowe okryły wyniki śledztwa.

Komisja śledcza, jak się dowiadujemy doszła do przekonania, że katastrofa jest dziełem zbrodniczej ręki.

Zbrodniarz, czy też zbrodniarze, pod osłoną nocy, na kilka chwil przed nadejściem pociągu rozkręcili jedną z iglic zwrotnicy.

Zwrotnicy na tym posterunku, pracujący bez zarzutu przez 19 lat, jest w danym wypadku poza wszelkimi podejrzeniami.

Mechanizm zwrotnicy komisja znalazła w zupełnym porządku prócz lewej iglicy, która spowodowała katastrofę. Charakterystyczne jest, że parowóz poszedł właściwym torem, prosto, natomiast brankard i wagon pocztowy, skreśliły w bok, powodując wywrócenie parowozu. Pozostałe wagony poszły z użo właściwym torem.

DROBNE WIADOMOŚCI

— **Zamordowana przez własnego ojca.** Dzienniki budapeszteńskie przynoszą obszernie sprawozdania o sensacyjnym zwrocie w aferze morderczej Leierówny, którą — jak się okazało — zamordował własny ojciec. Stary Leier od pierwszego dnia wydał się podejrzanym władzom śledczym. Policja śledziła każdy jego krok, równocześnie nie dawała mu do poznania, że o coś go podejrzewa. Władze śledcze rozmyślnie posługiwały się nim w czasie śledztwa, wypytywały go o sposób życia jego córki i mimowoli stary Leier sam dał policji punkty zaczepienia przeciwko sobie. Stwierdzono, że od dwóch miesięcy Leier nie pokazywał się z córką publicznie, mimo, że przedtem codziennie razem chodzili, a gdy wykryto jej zwłoki zupełnie się tem nie przejął. Stwierdzono dalej, że w krytycznym czasie, gdy córka jego tajemniczo zginęła, on przez wiele dni leżał w łóżku, a twarz miał zabandażowaną i oblepioną plastrami. Policja utrzymuje, że Leier zanim zamordował córkę, usiłował popełnić na niej gwałt, dziewczyna bronila się i podrapała ojca po twarzy. Rzeczywiście obdukcja zwłok zamordowanej wykazała, że poznał u rąk jej były złamane. Wielu świadków stwierdziło, że Leierówna wielokrotnie skarżyła się, że ojciec zaczepiał ją i nagabywał swą miłością. Stary Leier był, jak stwierdzono, mimo podeszłego wieku, kobieciarzem. Przesłuchany Leier, gdy mu wykazano niezbité dowody jego winy, rozplakał się i przyznał się, że córkę swą zamordował z wściekłości i miłości.

— **Tajemnicze morderstwo.** Z Berlina do naszą: Na strychu mieszkania redaktora Schreibera w północnej części Berlina znaleziono zwłoki żony Schreibera, która w grudniu ub. r. zni-

knęła. Zwłoki były obwiązane sznurem od wiszenia bielizny. Schreiber, współpracownik niektórych pism na przedmieściach, przyznał się, że zabił żonę w czasie sprzeczki.

Ostatnie wiadomości.

Strajk rolny na ukończeniu

z braku strajkujących.

Strajk rolny w pow. grudziądzkim słabnie.

Grudziądz. Przeciw organizowaniu strajku wypowiedziały się miejscowe związki Ch. Dem. oraz NPR. Prawdopodobnie już w dniach najbliższych w okolicy Grudziądza strajk zostanie zlikwidowany. Do żadnych poważniejszych ekscesów nie doszło. Podobno policja nasza jest na tropie prowokatora, który w jednym z majątków grudziądzkiego powiatu podburzał robotników rolnych do rabunków.

Strajk rolny w poznańskim nieudany.

Poznań. Strajk rolny w województwie poznańskim objął wogóle tylko 15 folwarków. Dziś należy uważać strajk za zlikwidowany, gdyż pracownicy wszędzie podjęli pracę.

— **W naszym powiecie strajkują nasi niby czerwoni przeważnie w niektórych tylko polskich majątkach z wyjątkiem jednego niemieckiego.** Uważać należy strajk za zlikwidowany, gdyż strajkujący przeważnie powracają do pracy. Przekonują się, że ich prowodyrzy z krzywymi nochalami ochcieli ich tylko wykorzystać dla swoich celów.

RUCH TOWARZYSTW.

— **Grudziądz.** 6 kwietnia o godz. 10 i pół w Grudziądzu odbędzie się zebranie wszystkich osadników rentowych na sali Bazaru, o jaknajliczniejszy udział pros!

Za Zarząd
Wł. Dzieciolowski
Wiceprezes Okręgowy

— **Kowalewo.** Zebranie Związku Inwalidów Wojennych w Kowalewie odbędzie się w niedzielę, dnia 5. 4. o godz. 12 na sali pani Zielke.

Przybycie wszystkich członków jest pożądane

Zarząd

— **Wąbrzeźno.** Zebranie Koła Powiatowego Stow. Chrześcijańsko Narodowego w Polsce odbędzie się w sobotę, dnia 4 bm. o godz. 4 po połud. w hotelu pod Białym Orłem.

Giełda warszawska

w złotych i groszach.

WARSZAWA, 1. IV. 25 r.

Dolary	5,18 zł:
Funty ang.	29,76 „
100 Frank. franc.	27,41 „
100 Frank. belg.	26,85 „
100 Frank. szwajc.	100,20 „
100 Lirów włosk.	21,51 „
100 Koron czesk.	15,43 „
100 Koron austr.	73,17 „

Poznański targ na bydło.

Dnia 1. IV. 1925 r. spędzono na targowisku Rzeźni Miejskiej — wolów, — bubaji — krów i jałówek, 798 cieląt, 439 owiec, — kóz, — jagniąt, 3082 świń, — prosiąt 1101 bydła.

Płacono za 100 kg żywej wagi.

Za bydło rogate I kl.	78 — 80 zł
II kl.	63 — 66 „
III kl.	50 — 54 „
„ cieleta I kl.	92 — 96 „
II kl.	80 — 84 „
III kl.	70 — 72 „
„ świnię I kl.	— „
II kl.	114 — 116 „
III kl.	108 — 110 „
„ owce I kl.	54 — 56 „
II kl.	44 — 46 „
III kl.	— — „

Przebieg targu spokojny.

Drukem i nakładem „Głosu Wąbrzeskiego“ w Wąbrzeźnie. — Redaktor odpowiedzialny B. Szczuka w Wąbrzeźnie.

Polecam na święta

po nadal niżonych cenach wszelkie

towary kolonialne delikatesy, wódki i likiery

po cenach konkurencyjnych

Jan Nadolny

ul. Kolejowa

Telefon 65.

Przy praniu

osiągniesz świetne rezultaty używając nic innego jak

Persil

Kto Persil do prania używa oszczędza węgiel, czas i pieniądze!

Potrzebna

służąca
Dom Chorych.

Wielkanoc nadchodzi

a z nią także

czas zakupów

świętecznych i wiosennych

Z powodu obecnej konkurencji niejedyn kupiec z troską patrzy w przyszłość; wie on, że tylko przy dostatecznym zareklamowaniu firmy zdoła utrzymać koło swej Klienteli, a najskuteczniejszą reklamą jest ogłoszenie

w „GŁOSIE WĄBRZESKIM“.

Podaję do łaskawej wiadomości Szan. Obywatelstwu miasta Wąbrzeźna i okolicy

że otworzyłam

Skład cukierków i czekolady.

Polecam znane dobroci wszelkich firm kraj. i zagr.

Na święta polecam czekolady, bomboniere, cukierki oraz wszelkie lakoce.

Prosząc o łask. poparcie kreślę się z poważaniem

Antonina Nadolna ul. Kolejowa.

Farbki do jaj.

Farby olejne, wodne i bronzy
la pokosty hol. i kraj., lakiery zagr.
pędzeli szeroki

dla pp. Rzemieślników i odsprzedających

ceny specjalne.

Wszelkie środki do czyszczenia metali
prania i prasowania bielizny
Wszelkie przyprawy do pieczenia.

Wielki wybór w przyborach fotograficznych.

Nowocześnie urządzona ciemnica
jest do dyspozycji Szan. Klijehteli.

Wywołujemy utrwalamy klisze i wykonujemy odbitki.

Na dyngus

Wody kolońskie i kwiatowe oraz perfumy.
firm krajowych i zagr.

Pudry i kremy do twarzy, pasty eliksiry
i szczoteczki do zęb. oraz wszelkie inne kosmetyki.

Olbrzymi wybór w mydłach do mycia
poleca po cenach konkurencyjnych

Drogerja **W. Kornaszewski**

Bynek 2. Wąbrzeźno Tel. 13.

Farbki do jaj.

Podaję do łaskawej wiadomości mej Szan. Klijehteli i publiczności miasta Wąbrzeźna i okolicy, iż

z dniem 1. IV. 25 r. przeniosłem mój

skład

zegarmistrzowsko - jubilerski

alfenide, zastawy stoł., optkey i warsztat reparacyjny
z Rynku 28 do własn. domu przy ul. Kolejowej 79.

Również dziękuję najserdeczniej mej Szan. Klijehteli za dotychczasowe życzliwe poparcie a proszę łaskawie o dalsze poparcie mego przedsiębiorstwa. — Mojem zadaniem z fachowego stanowiska było i jest moja łaskawą Klijehtelę jaknajrzetelniej i najlepszym towarem po cenach przystępnych obsłużyć. — Kto kupi raz — kupi zawsze.

Fr. Biały, zegarmistrz-jubiler, Wąbrzeźno
ul. Kolejowa nr. 79.

Fotografie

powiększenia portrety
wykonuje się pod
gwarancją trwałości i podob.
Wykazy na poczekaniu
Zakład fotograficzny
FR. KARKOSZ
ul. Kolejowa 59
naprzeciw małego dworca
Wąbrzeźno.

WIGOWO OWIES

do siewu
oraz knur do cho-
wu 6 miesięczny
3 m-dryla
ma na sprzedaż
DOM. NIELUB
pow. Wąbrzeźno.

Potrzebna

starsza porządna
dziewczyna

do kuchni
Wiadomość w ekspedycji
Głosu Wąbrzeskiego.

Pałac Światł. Obrazów

hotel „Dwór Wąbrzeski.“
właśc.: Jan Kaczyński, tel. 1.

Sobota i niedziela d. 4 i 5 bm.
demostruje się film:

Szczęście przez miłość i lzy

Tragiczne dzieło studenta.
Początek punkt. o godz. 8-mej.

KOŁODZIEJ

i włodarz z szarwarkiem
potrzebny zaraz

Majątność Galczewko.

Baczność Czytelnicy!

Ziemia w Polsce musi przejść w ręce
pracującego na niej Ludu.

Tak nakazuje najwyż. prawo Konstytucji

By to mogło jaknajprędzej nastąpić
musi każdy, kto pragnie sobie nabyć
ziemi z parcelacji — gromadzi oszczędności, które należy przesyłać do

**Kasy Spółdzielczej
Parcelacyjno-Osadniczej
w Grudziądzu.**

Jeśliby każdy czytelnik złożył 100 zł.
zebraliśmy sumę 7.500.000 zł.
(siedem milionów pięćset tysięcy złotych)
Z tych pieniędzy Kasa udzielać będzie
pożytek na kupno ziemi z parcelacji
Kasa przyjmuje każdą sumę ponad
10 złotych

Od wkładów obliczamy proc. po
12 od sta rocznie.

Wpłacać można na każdej poczcie, za
pomocą rozesłanych przekazów, na na-
sze konto nr. 206.780 PKO. Poznań

Prześląka nie kosztuje.

Książeczki wkładowe przesyłamy natychmiast po wyrażeniu takiego życzenia i nadesłaniu nam dokładnego adresu.

Apelujemy do Czytelników, by gromadzili oszczędności i nadsyłali takowe do naszej Kasy.

Zarząd Kasy Spółdzielczej Parcelacyjno - Osadniczej
z odp. ogr. w Grudziądzu (Tuszewo)
(-) Romuald Wasilewski,
(-) Fr. Młynarski, (-) P. Pawelec.

Licytacja przymusowa.

Podaje się do publicznej wiadomości iż w sobotę, dnia 4 kwietnia o godzinie 11-tej przed poł. w KOWALEWIE u p. Reinholda Wirth i o godz. 12-iej u p. Ottona Strattmann dworcowa sprzedane będą egzekucyjnie zajęte ruchomości na pokrycie zaległości podatkowych tj.:

I. 21 dębowych desek
II. biurko, stół, dywan, kanapa, 2 fotela i 6 krzeseł.

Wąbrzeźno, dnia 3 kwietnia 1925.
Urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych.

GRAND-CAFE

właśc. Bronisław Błaskowski
W niedzielę dnia 5 kwietnia

koncert artystyczny

wykonany przez pp. Czesława Makowskiego i Wachnera
Początek od godz. 4 — 7 i 9 — 12

Ceny nie podwyższone.
Ciepłe potrawy — Znakomite ciastka — Zakąski — Wyśmienite napoje — Dobra kawa.

Ogłoszenie.

Do tutejszego rejestru spółdzielni nr. 11 wpisano przy spółdzielni „Dębowałakaer Spar und Darlehnskassen Verein, spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Dębowejłacie“: W miejsce ustępujących z zarządu Augusta Kästigsschäfera, Fritza Hofmeister'a i Karola Köllera wybrano Augusta Hillemeier'a Augusta Schwendicka i Fryderyka Kaptein'a rolników z Dębowejłaki.

Uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 18 grudnia 1924 r. zmieniono § 5 statutu w ten sposób, że udział wynosi 10 złotych.

Wąbrzeźno, dnia 21 marca 1925 r.

Sąd Powiatowy.

Nadeszły

banany i pomarańcze

F. Czarnecki, Wąbrzeźno

Kopernika 2.

Klinika oczna

Uniwersytetu Poznańskiego

Poznań, Wały Batorego 2. Telefon 1326.

Ambulatorjum dla chorych na oczy.
Leczenie i utrzymanie w klinice (dla niezamożnych bezpłatnie).

Świeżo nadeszły!

Banany,
Jabłka kalifornijskie
Figi nieprasowane
Winogrona.

Sklep Delikatesów

Fr. Szymański.

Z okazji likwidacji

Określonej wystawy dzieł sztuki artystów plastyków polskich

Są do nabycia na bardzo korzystnych warunkach

prace zaszczytnie znanych artystów malarzy jak: Włodzimierza Tetmajera, Ludwika Stasiaka, Leonarda Stroynowskiego, Stefana Matejki, Aleksandra Laszenki, Zefira Ćwiklińskiego, Stanisława Klimowskiego, Jana Kostki, Stanisława Radziejowskiego, Wincentego Wodzinowskiego, Marjana Puffkego, Kaspra Żelechowskiego i innych.

Wyprzedaż, ewentl. na raty potrwa do dn. 10 kwietnia br. Obrazy oglądać można codziennie, bez różnicy godzin, u przewodniczącego Komitetu Wykonawczego wędrownych wystaw dzieł sztuki artystów plastyków polskich, w domu przy ulicy Wolności Nr. 34 b, w WĄBRZEŹNIE.

HOTEL WIKTORJA

W niedzielę, dnia 5 kwietnia br.

wielki koncert

przy akompaniamencie wielkiego skrzypka Fr. Wistera.

Stelmach

z własnymi narzędziami

oraz

2 do 3 fornali z szarwarkiem
na większy majątek przy Wąbrzeźnie
Zgłoszenia przyjmuje ekspedycja
„Głosu Wąbrzeskiego“.